

УДК 811.111

Архипова А.О., Ефендієва С.М.
Полтавський державний медичний університет,
Полтава, Україна

МЕДИКАЛІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ЯК АКТУАЛЬНА ТЕНДЕНЦІЯ НА ТЛІ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ

Розглянуто проблеми, пов'язані з впливом медикалізації на суспільство на тлі пандемії корона вірусу. Вивчено поняття «медикалізація». Досліджено з лінгвістичної точки зору процес медикалізації, який відбувається на чотирьох рівнях. Наведено приклади «неологічного буму», що виник у результаті нових соціальних правил та тенденцій сучасного суспільства.

Ключові слова: *медикалізація, дискурс, поняття, неологізм, пандемія.*

The issues related to the influence of medicalization on society against the background of the coronavirus pandemic have been considered. The term of "medicalization" has been studied. The process of medicalization, which occurs on four levels has been studied based on the linguistic point of view. The examples of the "neological boom" that arose as a result of new social rules and trends in modern society have been given.

Key words: *medicalization, discourse, term, neologism, pandemic.*

Медицина має велику і невпинно зростаючу владу над людьми, вона здобуває нові можливості зберігати і відновлювати здоров'я, а лікар виступає головним радником з найбільш життєво важливих питань. Медицина набула сили визначати й іменувати явища, які мають фундаментальне значення для людського існування. У ситуації пандемії суспільство як ніколи раніше пов'язано з медициною, її значення в соціумі зросло, осмислення багатьох соціо-культурних процесів і питань здійснюється через призму здоров'я, хвороби, праці медичних працівників, нових технологій, вакцини і і.е. Механізм поширення такого явища називають медикалізацією [6, с. 99].

Насправді термін «медикалізація» суспільства вже далеко не новий, протягом останніх 50 років увагу соціологів, філософів та лінгвістів незмінно привертає поняття медикалізації, тобто поширення впливу медичних термінів на інші, «позамедичні» сфери життя людини. Термін «медикалізація» вперше з'явився в роботі М. Фуко «Народження клініки» 1963 і був введений у широкий вжиток американським соціологом І. Золя у 1968 році. Медикалізація – це процес, у результаті якого людське життя починає розглядатися переважно як медична проблема. Людина починає дивитися на себе як на одвічного пацієнта, а людське тіло і свідомість від народження до смерті стають об'єктом пильного медичного контролю та регулювання. Можна сказати, що медикалізація – це процес патологізації суспільства, формування пацієнтської самосвідомості [5, с. 14].

Аналізуючи причини поширення медикалізації, дослідники виокремлюють дві групи чинників — екстралінгвістичні та лінгвістичні. До першої категорії належать поліпшення якості життя, загальне розширення комунікативного простору і технічних можливостей поширення інформації, підвищений інтерес до тілесності, активне вивчення медицини як соціального інституту та ін. Серед лінгвістичних

чинників слід назвати основні принципи розвитку сучасного мовознавства, обґрунтовані О.С. Кубряковою, — експансіонізм, антропоцентризм, функціоналізм та експланаторність [4, с. 8].

Досліджено, що з лінгвістичної точки зору процес медикалізації відбувається на чотирьох рівнях [3, с.122]: 1) на рівні морфеми – наприклад, «-aholic (-oholic), -aholism (-oholism)»: «Tan-aholics who spent most of winter cultivating the perfect shade of bronze can relax, as we welcome luminous skin and say goodbye to the tan»; 2) на рівні лексеми – «Xenophobia can metastasize like cancer unless society is on guard against the pernicious tendency to view others as less than humans», «The Al Qaeda threat has metastasized and become franchised»; «Many call this cancerous conflict unwinnable»; «Viral marketing is a popular business concept that refers to marketing via social networking sites»; 3) на рівні словосполучення – «It's as if the American population has a mass case of attention deficit disorder»; 4) на рівні речення – «A company's ability to perform major surgery on a sickly brand without killing the patient».

Мова як відкрита та динамічна система є фіксатором трансформацій, що відбуваються у всіх сферах життєдіяльності. В умовах пандемії спостерігається різке посилення впливу медицини на життя людей, відносини між ними, політику і бізнес, ЗМІ. Медикалізація як процес зростання ролі медицини в розвитку суспільства зараз різко посилюється, що в свою чергу стимулює процес політизації медицини як соціального інституту. Медикалізація нерозривно пов'язана з процесами хелсізації та фармакологізації життя людей (зростання цінностей здоров'я, його збереження, покращення, посилення ролі фармакології). Політика держави щодо карантинних заходів COVID-19, робота системи охорони здоров'я, санітарні правила поведінки в публічних місцях демонструють різке посилення процесу медикалізації суспільного життя [1, с. 5].

Обґрунтовуючи необхідність виділення медикалізації дискурсу на тлі пандемії корона вірусу як такого, що є особливим продуктом використання мови, необхідно зауважити про такі причини доцільності нашого підходу до представлення цього дискурсу в загальному спектрі дискурсів [2, с. 82]:

1) стрімке збільшення текстів коронавірусної тематики на фоні чинної пандемічної напруги; 2) «неологічний бум», що виник у результаті нових соціальних правил та тенденцій сучасного суспільства; 3) поява нових концептів (coronavirus, lockdown, self-isolation тощо) [2, с. 89]; 4) збільшення досліджень щодо впливу нових реалій на різні сфери життєдіяльності.

Розглянемо приклади неологізації в англomовному дискурсі, виявлені на основі реферування веб-ресурсів: Maskne (mask + acne), який імплікує наслідки носіння маски: She herself has gotten maskne from her three layers of masks. – У неї в самої з'явилося маскне від носіння трьох шарів масок. Lockstalgia (lockdown + nostalgia), що позначає почуття ностальгії за періодом ізоляції в умовах пандемії COVID-19: How to avoid "lockstalgia" as pandemic restrictions end. – Як уникнути виникнення «локстальгії», коли пандемічні обмеження перестануть діяти. Infodemic (information + pandemic, що імплікує вибух інформації, пов'язаної з пандемією: Public health experts warned that a twindemic could be on the horizon as we head into flu season. – The Coronavirus pandemic has been accompanied by infodemic. Coronials: Nurses who graduated during the COVID-19 pandemic. Will they be better nurses? – Короніали: медсестри, що пройшли випробування пандемією COVID-19. Чи підвищиться їхній професіоналізм [7, с. 250].

Отже, англомовний дискурс COVID-19 – це продукт комунікативно-когнітивної діяльності індивідів, що утворився на тлі пандемії коронавірусу, починаючи з 2019 року й триває нині. Медикалізація виникає на фоні глобалізації даного вірусу, у ході якої трансформуються соціальні інститути, як наслідок змінюються цінності та норми, люди прагнуть розмаїття і самовираження, а інструментом цього стають медичні досягнення: знеболювання, діагностика, досягнення у біотехнологіях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабелюк О. А., Дідух Л. І. Способи творення неологізмів на позначення явищ COVID-19 в англомовному епідеміологічному дискурсі / О.А Бабелюк, Л.І. Дідух // Львівський філологічний часопис. – 2020. – № 7. – С. 5–12.
2. Весна Т. В., Телецька Т. В. Лексичні інновації періоду коронавірусної пандемії. Т.В. Весна, Т.В. Телецька // Записки з романо-германської філології. – 2020. – Т. 44, № 1. – 2020. – С. 82–89.
3. Лисанець Ю. В. Медикалізація як сучасна тенденція англомовного дискурсу / Ю. В. Лисанець, К. Г. Коваленко // Медична наука в практику охорони здоров'я : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції для молодих учених, м. Полтава, 9 грудня 2016 р. – Полтава, 2016. – С. 122.
4. Byron Anderson J. Sick English: Medicalization in the English Language / Janet Byron Anderson. — North Charleston : CreateSpace Independent Publishing Platform, 2012. — 76 p.
5. Conrad P. The Shifting Engines of Medicalization / Peter Conrad // Journal of Health and Social Behavior. — 2005. — No 46 (1). — P. 3—14.
6. Conrad P. The Medicalization of Society: On the Transformation of Human Conditions into Medical Disorders / Peter Conrad. — Baltimore : Johns Hopkins University Press, 2007. — 204 p.
7. Lysanets Yu. V. Medical neologisms in the british mass media discourse / Yu. V. Lysanets, K. H. Navrylieva // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2017. – Т. 17, Вип. 3 (59). – С. 250–253.

UDC 378.015.311.016:81'243

Athu C.

**Dimitrie Cantemir Christian University,
Bucharest, Romania**

TEACHING SPECIALIZED LANGUAGES AS VERSIONS OF THE GENERAL LANGUAGE

Special languages, the sub-divisions of the basic/ common language, represent the most efficient linguistic codes in a particular activity field and, combining the proper grammatical structures and specific lexical items. As per this perspective, a special language would, consequently, be an independent language and, due to this, it might be a challenge for us to detect an unmistakable boundary between the special and the common language. We consider that linguistic phenomena are to settle a boundary between the two aspects of language. The specialized vocabulary has been defined from different perspectives considering the degrees of specific knowledge of different functional styles. The number of specialized languages and functional styles reflects the diversity of concerns characteristic of each field of activity. Each functional style / language has